

Sygn. akt III AUa 263/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Jolanta Pietrzak (spr.)
Sędziowie	SSO del. Beata Torbus SSA Tadeusz Szweda
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2016r. w Katowicach

sprawy z odwołania S. A. (S. A.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o ustalenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach

z dnia 20 października 2015r. sygn. akt X U 1474/14

oddala apelację.

/-/ SSO del. B.Torbus /-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSA T.Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 263/16

UZASADNIENIE

S. A. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 3 stycznia 2014r. Nr: (...) stwierdzającej,

że stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika w roku składkowym od 1 kwietnia 2013r. do 31 marca 2014r. podwyższa się o 50% i ustala się

w wysokości 2,60% podstawy jej wymiaru oraz od decyzji z dnia 3 stycznia 2014r.

Nr: (...) stwierdzającej, że stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika w roku składkowym od 1 kwietnia 2012r. do 31 marca 2013r. podwyższa się o 50% i ustala się w wysokości 2,60% podstawy jej wymiaru. Odwołujący podniósł, iż brak jest jakichkolwiek podstaw do obciążania go podwyższoną składką na ubezpieczenie wypadkowe. Zaznaczył, iż organ rentowy niewłaściwie przyjął, iż płatnik składek podał nieprawdziwe dane w zakresie przeważającej działalności gospodarczej, wskazując jako kod PKD 49.41.Z – Transport drogowy towarów. Ubezpieczony zaznaczył, że zmiana przeważającej działalności gospodarczej nastąpiła dopiero w dniu 23 sierpnia 2012r., tym samym nie doszło do celowego wprowadzenia w błąd organu i podstępnego zaniżenia wysokości należnej składki.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, iż zgodnie z ustaleniami zawartymi w protokole kontroli okresowej z dnia 30 września 2013r. płatnik składek w latach 2011 - 2012 zgłosił do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej dziesięciu ubezpieczonych, w przekazanych informacjach ZUS IWA za lata 2011-2012 wskazał nieprawidłowe i nieaktualne dane dotyczące kodu rodzaju działalności wg klasyfikacji PKD. Organ rentowy podniósł, iż wskazano kod 4941Z, a należało wskazać kod 5229B do ustalenia składki na ubezpieczenie wypadkowe.

Wyrokiem z dnia 20.10.2015r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił brak podstaw do podwyższenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne dla płatnika S. A. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2012r. do 31 marca 2013r. o 50%, oddalił odwołanie w pozostałej części i zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 60, 00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd ustalił, że S. A. od 2008r. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...).

W 2011r. oraz w 2012 r. zgłosił on do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych.

W informacji przekazanej ZUS za 2011r. o danych do ustalenia składki na ubezpieczenie wypadkowe ZUS IWA z identyfikatorem informacji 01/2011 (data wypełnienia 18.01.2012r.) odwołujący wskazał kod rodzaju działalności wg PKD 4941Z. W informacji przekazanej ZUS za 2012r. o danych do ustalenia składki na ubezpieczenie wypadkowe ZUS IWA

z identyfikatorem informacji 01/2012 (data wypełnienia 4.02.2013r.) odwołujący ponownie wskazał kod rodzaju działalności wg PKD 4941Z oraz podał liczbę ubezpieczonych 14.

W wyniku przeprowadzonej u płatnika składek okresowej kontroli organ rentowy stwierdził, iż odwołujący w informacji ZUS IWA za 2011r. podał rodzaj działalności wg PKD 4941Z, a winno być 5229B. Za 2012r. w informacji ZUS IWA odwołujący podał: liczbę ubezpieczonych 14, a w trakcie kontroli ustalono, że liczba ubezpieczonych wynosi 16, rodzaj działalności wg PKD 4941Z, zaś w trakcie kontroli ustalono, że rodzaj działalności wg PKD to 5229B.

Błąd w kodzie PKD wynikał z winy ubezpieczonego, albowiem to ubezpieczony przekazał do biura rachunkowego K. S. nieprawidłowe dane o kodzie rodzaju działalności wg PKD. Świadek K. S., która wypełniała w imieniu odwołującego deklaracje ZUS IWA opierała się na danych dostarczonych przez odwołującego, w tym także co do kodu PKD, nie dokonywała ich weryfikacji. Liczbę pracowników świadek przeliczała na podstawie ewidencji przychodów pracowników.

Dopiero w informacji przekazanej ZUS za 2013r. odwołujący zawarł prawidłowe dane o kodzie rodzaju działalności wg PKD, tj. 5229B z identyfikatorem informacji 01/2013 (data wypełnienia 29.01.2014r.).

Organ rentowy ustalił, iż zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012r. zmieniającym rozporządzenie z dnia 29 listopada 2002r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków odwołujący prowadził działalność gospodarczą przyporządkowaną do rodzaju przeważającej działalności według PKD do sekcji H (magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport), co oznacza, że w okresie od 04/2012r. do 03/2013r. oraz od 04/2013r. do 03/2014r. powinien wykazywać w dokumentacji rozliczeniowej jako prawidłową wartość stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1,73%, natomiast w okresie od 01/2013r. do 08/2013r. odwołujący zaniżył wysokość składki do wartości 1,47% podstawy jej wymiaru.

Wobec poczynionych ustaleń Sąd uznał, że odwołanie jest częściowo zasadne podnosząc w motywach rozstrzygnięcia co następuje:

Zgodnie z treścią art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U. z 2009r., poz. 1322), zwanej dalej ustawą wypadkową, jeżeli płatnik składek nie przekaze danych lub przekaze nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31, co spowoduje zniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek zobowiązany jest opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę.

Dane, o których mowa w art. 31 ustawy wypadkowej, to w szczególności:

- 1) dane identyfikacyjne płatnika składek, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych;
- 2) rodzaj działalności według PKD;
- 3) liczba ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego;
- 4) adres płatnika składek (art. 31 ust. 6 ustawy wypadkowej).

Na podstawie powyższych danych, przekazanych przez płatnika składek za trzy kolejne ostatnie lata kalendarzowe, organ rentowy określa kategorię ryzyka dla płatnika składek (art. 31 ust. 3 i 5 ustawy wypadkowej).

W świetle ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych Sąd uznał, iż organ rentowy nieprawidłowo zaskarżoną decyzją z 3 stycznia 2014r., Nr (...) dokonał podwyższenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne dla odwołującego jako płatnika składek w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2012r. do 31 marca 2013r. o 50% albowiem nieprawidłowa jest decyzja organu rentowego ustalająca dla płatnika składek podwyższoną o 50% stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w roku składkowym, który zakończył się przed datą wydania decyzji, a taka sytuacja zaistniała

w niniejszej sprawie, skoro decyzją nr (...) wydaną w dniu 3 stycznia 2014r. organ rentowy dokonał podwyższenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2012r. do 31 marca 2013r., a więc roku, który upłynął przed wydaniem decyzji.

W odniesieniu do drugiej z zaskarżonych decyzji, tj. decyzji z 3 stycznia 2014r., Nr (...) Sąd uznał odwołanie za nieuzasadnione.

W świetle ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych nie ulega wątpliwości, iż przeważający kod działalności gospodarczej ubezpieczonego według PKD na dzień 31 grudnia 2011r., 31 grudnia 2012r. i 31 grudnia 2013r. to 52.29B. Okoliczność tę jednoznacznie potwierdza pismo Urzędu Statystycznego w K. z 28 lipca 2014r.

(k. 21-22 a.s.), którego treści ubezpieczony nie kwestionował. Tymczasem odwołujący składając do organu rentowego deklaracje ZUS IWA za 2011r. i 2012r. wskazał inny kod przeważającej działalności, tj. 4941Z. Informacja ta była zatem informacją nieprawdziwą,

co w świetle art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej uprawniało organ rentowy do ustalenia stopy procentowej składki na cały rok składkowy w wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Odwołujący nie wykazał, aby zgłoszenie nieprawdziwych danych nastąpiło z przyczyn od niego niezależnych. Przeciwnie z zeznań odwołującego wynika, iż to on przekazał świadkowi S. nieprawidłowe dane dotyczące kodu prowadzonej działalności gospodarczej, na podstawie których świadek sporządziła deklaracje ZUS IWA za 2011 i 2012r. Nie można uznać, aby podanie przez ubezpieczonego błędnych danych w zakresie kodu działalności stanowiło sytuację jednostkową, bowiem nieprawdziwe dane zostały wskazane w dwóch następujących po sobie deklaracjach, składanych w odstępnie roku. Odwołujący nie dochował zatem należytej staranności

w realizowaniu zobowiązań publicznoprawnych ze sfery ubezpieczeń społecznych,

co implikuje wniosek, iż to ubezpieczony ponosi winę za przekazanie nieodpowiadających prawdzie danych, aczkolwiek brak jest podstaw do przypisania ubezpieczonemu winy umyślnej. Podkreślić jednak należy, iż wynikająca z art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej sankcja ma zastosowanie do płatnika składek, który ponosi winę nawet w jej najlżejszym stopniu (*culpa levissima*) za przekazanie nieodpowiadających prawdzie danych. Jak bowiem wskazał SN w wyroku z 21 lutego 2012r. (I UK 207/11, Lex nr 1130156) tylko przyczyny wadliwego zgłoszenia danych, za które płatnik nie ponosi odpowiedzialności (niezawinione), mogą go zwolnić z sankcji wynikającej z art. 34 ust. 1 ustawy z 2002r. o ubezpieczeniu społecznym

z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Przy czym z omawianego przepisu płynie domniemanie winy płatnika składek w sytuacji, gdy przekazane dane nie odpowiadają prawdzie. W sposób istotny wpływa to na rozkład ciężaru dowodu. To płatnik, składek ma wykazać, że zgłoszenie nieprawdziwych danych nastąpiło z przyczyn od niego niezależnych.

Zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy wypadkowej stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych ustala Zakład jako iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe określonej dla grupy działalności, do której należy płatnik składek, i wskaźnika korygującego ustalonego dla płatnika składek, z zastrzeżeniem art. 33. Stosownie zaś do

art. 31 ust. 2 ustawy wypadkowej wskaźnik korygujący ustala się na rok składkowy

w zależności od kategorii ryzyka ustalonej dla płatnika składek. Z kolei kategorię ryzyka dla płatnika składek ustala się na podstawie określonych w ustawie wypadkowej danych przekazanych przez płatnika składek za trzy kolejne, ostatnie lata kalendarzowe, które płatnik składek obowiązany jest przekazać do dnia 31 stycznia danego roku za poprzedni rok kalendarzowy (art. 31 ust. 5 i 6). Oznacza to, iż nieprawdziwe dane dotyczące kodu działalności wskazane przez płatnika składek w deklaracjach ZUS IWA za 2011i 2012r. rzutowały na wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe także

w najbliższych latach. W świetle ustaleń kontrolnych organu rentowego, których odwołujący nie kwestionował, w okresie od 01/2013r. do 08/2013r. odwołujący zaniżył wysokość składki do wartości 1,47% podstawy jej wymiaru.

Powyższe okoliczności prowadzą do wniosku, iż organ rentowy prawidłowo zastosował wobec odwołującego sankcję określoną art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej podwyższając stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2013r. do 31 marca 2014r. Decyzja w tym przedmiocie zapadła w dniu 3 stycznia 2014r., a więc przed upływem roku składkowego, którego dotyczyła.

Apelację od tego wyroku wywiódł organ rentowy zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego tj. przepisu art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002r.

o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, poprzez jego niezastosowanie w wyniku błędnego przyjęcia, że Zakład może wydać decyzję

o podwyższeniu stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe wyłącznie w ciągu roku składkowego, który obejmuje okres od 1 kwietnia danego roku do 31 marca roku następnego (art. 2 pkt 8).

Wskazując na powyższe skarżący wnosili o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1

i w pkt 3 oraz oddalenie odwołania w tym zakresie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Wyrok Sądu I instancji został wydany w oparciu o niewadliwe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne.

Sąd Apelacyjny podziela także zapatrywania prawne Sądu I instancji zaprezentowane w motywach zaskarżonego wyroku, a w szczególności pogląd, iż zaskarżoną decyzją z 3 stycznia 2014r., nr (...) organ rentowy wadliwie dokonał podwyższenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne dla odwołującego jako płatnika składek w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2012r. do 31 marca 2013r. o 50%.

Należy bowiem przypomnieć, że stosownie do art. 27 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe ustala się na rok składkowy.

Rok składkowy, w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy, to okres obowiązywania stopy procentowej składek na ubezpieczenie wypadkowe należnych za okres od dnia 1 kwietnia danego roku do dnia 31 marca następnego roku.

Mając na względzie te unormowania ustawodawca w art. 32 pow. ustawy zobowiązał Zakład do zawiadomienia płatnika składek o wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującej go w danym roku składkowym nie później niż do dnia 20 kwietnia danego roku. Chodziło bowiem o to, aby płatnik mógł w ustawowych terminach opłacić składkę w zindywidualizowanej wysokości.

Jednocześnie ustawodawca w art. 34 pow. ustawy przewidział sankcję dla płatnika składek, w przypadku, kiedy płatnik ten nie przekaze danych potrzebnych do ustalenia stopy procentowej albo przekaze dane nieprawdziwe, co spowoduje zniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe.

Stosownie do brzmienia powołanego przepisu Zakład ustala w takiej sytuacji w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek jest nadto zobowiązany opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę.

Redakcja powołanych przepisów wskazuje na to, że organ rentowy jest uprawniony do zastosowania tej sankcji w postaci podwyższenia stopy procentowej tylko ustalając stopę na dany rok składkowy, natomiast nie ma uprawnienia do wymierzenia tej swoistej kary wstecznie.

Analogiczne stanowisko w tej kwestii zajął tutaj Sąd w powołanej przez Sąd I instancji sprawie III AUa 341/13 oraz w sprawie III AUa 1389/12.

Oczywiście po ustaleniu zniżenia stopy procentowej organ rentowy może domagać się zapłaty brakującej części składek za cały nieprzedawniony okres wraz z odsetkami za zwłokę.

W tym stanie rzeczy skoro jedna z kontrolowanych decyzji ustalających dla płatnika składek podwyższoną o 50% stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2012r. do 31 marca 2013r. została wydana w dniu 3 stycznia 2014r., a zatem dopiero w trakcie kolejnego roku składkowego obejmującego okres rozliczeniowy od 1 kwietnia 2013r. do 31 marca 2014r., to Sąd I instancji słusznie ją zmienił.

Z przytoczonych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako pozbawioną podstaw.

/-/ SSO del. B.Torbus /-/ SSA J.Pietrzak /-/ SSA T.Szweda

Sędzia Przewodniczący Sędzia ek